

Tisztelt Polgármester Úr! Kedves Eszter! Tisztelt Képviselő Testület!
Tisztelt Ünneplő Vásárhelyiek! Hölgyeim és Uraim!

Különleges megtiszteltetés számomra, hogy a Magyar Kultúra Napján köszönhetem Önöket.

Szeretném, ha tudnák, hogy ez most nem csupán a megszokott fordulat, amellyel hallgatósága bizalmába szeretne férközni a szónok, hanem egy mély és megfontolt vallomás első mondata. Ez a vallomás Vásárhelyről és a kultúráról, a vásárhelyi kultúráról szól.

Negyven esztendeje élek ebben a városban. Egy közeli kis faluból érkeztem. Egyszerű és munkába temetkezett szüleim tisztességes és kötelességtudó életük példáját adva útravalóul rábíztak erre a városra, hogy adja meg nekem mindazt, amit tőlük már nem kaphattam volna meg, a tudást, a műveltséget, a tehetségemhez mért hívatást és célokat, a példaképeket, a barátokat és a saját családot.

Hódmezővásárhely mindezt megadta nekem. A hely szellemét, amely elszakíthatatlanul magához köt, de a tekintetet a távlatok felé vonzza. Felmutatott ez a város több olyan életpéldát és több olyan példaéletet, amely azt hirdeti, hogy ha jó irányba fordulunk, innen, a tengerszint fölött alig néhány méterről is távolra láthatunk. Én is ihattam – a valóságban és a szó metaforikus jelentésében is – egykori alma materem kútjának vizéből, amelyre Németh László örök érvényű, a magyar és az egyetemes kultúra organikus egységéről szóló gondolatait szánta. Amelyek közül az utolsó így szól:

„Ez a kút, melynek csobogás át érettségire menet, az őszülő Égető Eszter is hallgatta, töltsé meg a többi belőle ivót is Mozart zenéjével s a magyar Alföld mélységes, Európa-alatti csendjével.” Ez a város jelölte ki számomra a világnak azt a helyét, ahol életem kiteljesedhetett, azt a közösséget, a nemzet, a város és a család közösségét, amelynek hasznára lehetek.

Megtisztelő, és büszkeséggel tölt el, hogy a város fogadott fiának, Németh Lászlónak a nevét viselő gimnáziumnak az igazgatójaként köszönhetem ma Önöket. És megtisztelő számomra az is, hogy ezt annak a díjnak az átadó ünnepségén tehetem, amely Vásárhely fiának, Bessenyei Ferencnek a nevét viseli. A Magyar Kultúra Napja Hódmezővásárhelyen immár évek óta Bessenyei Ferenc emlékének az ünnepe is. Munkássága kétségbevonhatatlanul méltó arra, hogy a nemzeti kultúra szimbólumaként tekintsünk rá. Többek között azért is, mert nagyon sokat tett azért, hogy Németh László drámáit ne száműzhessék a magyar színházi életből. Németh többször kifejezte írásaiban háláját a színészfejedelemnek, aki – idézem – „főszerepeim eljátszását a magyar dráma ügye iránti felelősség-érzettel vállalta s követelte”.

Németh László és Bessenyei Ferenc mellett ezen a napon meg kell idéznünk Kölcsey Ferenc alakját is, akit következetesen képviselt emberi és művészi erkölcsé tett kiválasztottá arra, hogy megírja azt a versét, amely nemzeti imánkká válhatott, egy lelki hazában egyesítve mindenkit ezen a világon, aki csak magyarként tudj az életét. Ennek a hazának a határai kikezdzhetetlenek, nem fog rajtuk sem politika, sem hadsereg, mert azok számára elérhetetlen magasban van: a lélekben, a nyelvben, a hitben, a kultúrában. Ez ad otthont és menedéket, ez adja meg a megmaradás erejét az évszázadok óta időről időre ránk törő idegen népek, idegen vallások és ideológiák pusztító barbárságával szemben.

Illyés Gyula gyönyörű sorairaól szólva:

„Ha új tatárhad, ha kufárhad
özönli el a tiszta tájat,
ha útaink megcsavarodnak,
mint giliszta, ha rátapodnak:
te mondd magadban, behunyt szemmel,
csak mondd a szókat, miktől egyszer
futó homokok, népek, házak
Magyarországgá összeálltak.”

És végül megtisztelő számomra, hogy köszönhetem a mai ünnep főszereplőit, akiknek 2017-ben Hódmezővásárhely képviselőtestülete a Bessenyei-díj bíráló bizottságának javaslata alapján a Bessenyei Ferenc Művészeti Díjat adományozta.

A kottákba és partitúrákba zárt dallamok és harmóniák kiszabadítása, a közönség szolgálata, a makacs gyermekujjak hozzáigazítása a zongora billentyűihez szép és nemes szolgálat, mert sokak számára teszi szebbé és élhetőbbé a világot. Ennek a szolgálatnak a méltó elismerése e gazdag kultúrájú város díja, amelynek rangját Bessenyei Ferenc neve vonja be nemes patinával.

„Az emberi tehetség parányi lámpa, mely egyszerre keskeny kört tölthet meg fényével; s ha egy helyről másra hurcoltatik, setétséget hagy maga után. Bizonyos helyhez kell azért kapcsoltatnunk, hogy azt jótékony világítással állandóul boldogíthassuk” – írja Kölcsey unokaöccsének intézett intelmeiben.

Kívánom a Bessenyei-díj mostani, korábbi és majdani kitüntetettjeinek, hogy tehetségükkel, elhivatottságukkal még sokáig boldogíthassák hazánkat és városunkat!